

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS 2019 M. EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ PREVENCIJOS PRIEMONIŲ VYKDYMAS

Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) 2018–2020 metų ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių planas (toliau – Prevencijos planas) patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. V-1289 „Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos 2018–2020 metų ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių plano patvirtinimo“. Prevencijos plane 2019 m. buvo numatytos 29 priemonės, mažinančios ekstremaliųjų situacijų riziką, užtikrinančios tinkamą pasirengimą ir reagavimą į ekstremaliąsias situacijas, keitimąsi informacija apie įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas, stiprinančios gebėjimus reaguoti į įvykį, ekstremalių įvykių ir ekstremaliąją situaciją, taip pat organizuotos nustatytų galimų pavojų rizikos mažinimo priemonės bei informuota visuomenė apie pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms.

1. Vykdamas Prevencijos plano 1 tikslą – numatyti priemones, mažinančias ekstremaliųjų situacijų riziką, 2019 m. buvo įgyvendintos šios priemonės:

1.1. pagal Ministerijos, kitos valstybės institucijos ir įstaigos galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizės metodines rekomendacijas, patvirtintas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) direktoriaus 2011 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. 1-189 „Dėl Galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizės atlikimo rekomendacijų patvirtinimo“, peržiūrėta ir atnaujinta SAM kompetencijai priskirtose veiklos srityse atlikta galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizė <http://essc.sam.lt/lt/ekstremaliuju-situaciju-p-f86x.html> – 1 vnt.;

1.2. peržiūrėtas SAM 2018–2020 metų ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių planas, kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. V-1289 „Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos 2018–2020 metų ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių plano patvirtinimo“ – 1 vnt.;

1.3. SAM 2019-03-20 raštu Nr. (1.1.20)10-1959 „Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos 2018–2020 metų ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių plano vykdymo“ PAGD pateikta informacija apie 2018 m. ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių vykdymą – 1 vnt.;

1.4. peržiūrėtas ir atnaujintas SAM ekstremaliųjų situacijų valdymo planas, kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. V-999 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremaliųjų situacijų valdymo plano patvirtinimo“ – 1 vnt.;

1.5. pagal kompetenciją kaupta informacija apie Lietuvoje įvykusius įvykius, ekstremaliuosius įvykius bei ekstremaliąsias situacijas, šios informacijos pagrindu parengta „2018 m. Lietuvoje įvykusių ekstremaliųjų situacijų, ekstremaliųjų įvykių ir / ar riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančių įvykių, jų padarinių, taikytų visuomenės sveikatos saugos priemonių ataskaita“, kuri paskelbta SAM Ekstremalių sveikatai situacijų centro (toliau – ESSC) tinklalapyje <http://essc.sam.lt/lt/naujienos/archive/2018-m.-ivykiu-ekstremali-7y7a.html> – 1 vnt.

2. Vykdamas Prevencijos plano 2 tikslą – užtikrinti tinkamą pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir tinkamą reagavimą į jas, siekiant efektyviai ir laiku koordinuoti jų valdymą, 2019 m. buvo įgyvendintos šios priemonės:

2.1. peržiūrėta ir atnaujinta Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizė. Rizikos analizė buvo atlikta vadovaujantis Ministerijos, kitos valstybės institucijos ir įstaigos galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizės metodinėmis rekomendacijomis, patvirtintomis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2011 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. 1-189 „Dėl Galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizės atlikimo rekomendacijų patvirtinimo“, bei atsižvelgiant į 2018 metais atnaujintą Nacionalinę rizikos analizę;

2.2. peržiūrėti SAM ESOC nuostatai ir SAM ESOC personalinė sudėtis (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. vasario 18 d. įsakymas Nr. V-222, 2019 m. kovo 25 d. įsakymas Nr. V-359, 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymas Nr. V-1082);

2.3. peržiūrėta ir atnaujinta SAM ESOC narių išskvietimo schema – 1 vnt.;

2.4. vykdant Keitimosi informacija apie ekstremaliąsias situacijas, ekstremaliuosius įvykius ir kitus riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančius įvykius tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-657 „Dėl keitimosi informacija apie ekstremaliąsias situacijas, ekstremaliuosius įvykius ir kitus riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančius įvykius tvarkos aprašo patvirtinimo“, buvo tikslinami, atnaujinami ir kaupiami SAM ESOC narių, savivaldybių gydytojų, asmens sveikatos priežiūros įstaigų, visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų paskirtų asmenų, atsakingų už informacijos apie ekstremaliąsias situacijas, ekstremaliuosius įvykius ir kitus riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančius įvykius teikimą, priėmimą ir perdavimą darbo ir poilsio laiku, kontaktiniai duomenys. Parengtų kontaktinių duomenų sąrašų skaičius – 1 vnt.;

2.5. vadovaujantis ESSC atliekamų sveikatos priežiūros įstaigų parengties ekstremaliosioms situacijoms planinių įvertinimų 2019 metų planu, patvirtintu SAM Ekstremalių sveikatai situacijų centro direktoriaus 2019 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 05-04 „Dėl Ekstremalių sveikatai situacijų centro atliekamų sveikatos priežiūros įstaigų parengties ekstremaliosioms situacijoms planinių įvertinimų 2019 metų plano patvirtinimo“, buvo vykdyta sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimo veikti ekstremaliųjų situacijų atvejais stebėseną. Per 2019 m. buvo įvertinta 20 asmens sveikatos priežiūros įstaigų: 11 ligoninių ir 9 asmens sveikatos priežiūros įstaigos, turinčios įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją, suteikiančią teisę teikti greitosios medicinos pagalbos paslaugas. Atliktų parengties įvertinimų dalis – 100 proc.

2.6. organizuoti pasitarimai ekstremaliųjų sveikatai situacijų valdymo klausimais (stabiliojo jodo preparatų įsigijimo klausimais). Organizuotų pasitarimų dalis – 100 proc.

3. Vykdamas Prevencijos plano 3 tikslą – užtikrinti keitimasi informacija apie įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas, 2019 m. buvo įgyvendintos šios priemonės:

3.1. užtikrintas keitimasis informacija (visą parą) apie ekstremaliąsias situacijas, ekstremaliuosius įvykius ir kitus riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančius įvykius. Budėjimų, užtikrinant nuolatinę informacijos priėmimą ir perdavimą, skaičius – 365 vnt.;

3.2. ESSC organizavo (visą parą) informacijos apie ekstremaliąsias situacijas, ekstremaliuosius įvykius ir kitus riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančius įvykius priėmimą, keitimasi ja tarp Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos subjektų, šios informacijos perdavimą valstybės valdymo ir savivaldybių institucijoms, Europos Sąjungos institucijoms, Pasaulio sveikatos organizacijai, Šiaurės Atlanto sutarties organizacijai ir kitoms tarptautinėms organizacijoms. Priimtų informacijų dalis – 100 proc.;

3.3. pagal kompetenciją 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę koordinuotas ir organizuotas informacijos, susijusios su didelėmis tarpvalstybinio pobūdžio grėsmėmis sveikatai Europos Sąjungos lygiu, priėmimas ir pateikimas per Europos Komisijos Išankstinio įspėjimo ir reagavimo sistemą. Priimtų informacijų dalis – 100 proc.;

3.4. organizuotas ir užtikrintas 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę informacijos iš Pasaulio sveikatos organizacijos apie ekstremaliąsias visuomenės sveikatai situacijas, kurios gali turėti tarptautinę reikšmę, priėmimas, šios informacijos įvertinimas ir perdavimas kompetentingoms institucijoms. Priimtų informacijų dalis – 100 proc.

4. Vykdamas Prevencijos plano 4 tikslą – stiprinti gebėjimus reaguoti į įvyki, ekstremaliųjų įvyki ir ekstremaliąją situaciją, 2019 m. buvo įgyvendintos šios priemonės:

4.1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo 23 straipsnio 3 dalimi ir Civilinės saugos mokymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. birželio 7 d. nutarimu Nr. 718 „Dėl Civilinės saugos mokymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, organizuoti darbuotojų mokymai darbo vietose pagal Ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir darbuotojų tipinę civilinės saugos mokymo ir Ūkio subjektų, kitų įstaigų darbuotojų tipinę civilinės saugos mokymo programas, patvirtintas PAGD

direktoriaus 2010 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. 1-219 „Dėl Tipinių civilinės saugos mokymo programų patvirtinimo“.

19 iš 23 SAM ESOC narių išklausė mokymus Ugniagesių gelbėtojų mokykloje ir turi galiojančius pažymėjimus, ESOC koordinatorius A. Šešelgis dalyvavo VESK nariams skirtuose mokymuose.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, civilinės saugos mokymo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. V-1305 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, civilinės saugos mokymo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2019 m. gruodžio 9 d. ir gruodžio 16 d. organizuotas valstybės tarnautojų ir darbuotojų civilinės saugos mokymas darbo vietoje, apmokyti 148 darbuotojai.

Vadovaujantis ESSC valstybės tarnautojų ir darbuotojų civilinės saugos mokymo organizavimo ir praktinių įgūdžių tikrinimo tvarkos aprašu, patvirtintu ESSC direktoriaus 2016 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. 05-5 ir vykdant ESSC direktoriaus 2019 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 05-05 patvirtintą ESSC valstybės tarnautojų ir darbuotojų civilinės saugos mokymo planą, 2019 m. gruodžio 17–20 d. organizuoti ir nuotoliniu būdu prvesti civilinės saugos mokymai. Civilinės saugos mokymuose dalyvavo 29 ESSC darbuotojai;

4.2. organizuotos institucinio lygio funkcinės ir stalo pratybos:

2019 m. gegužės 3 d. įvyko Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) organizuotos stalo pratybos, kurių metu vertintas įstaigų pasirengimas valdyti įtariamą per orą plintančios užkrečiamosios ligos atvejį Vilniaus oro uoste nusileidus lėktuvui.

2019 m. rugsėjo 27 d. įvyko Radiacinės saugos centro (toliau – RSC) organizuotos RSC Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro funkcinės pratybos „Radiacinės saugos centro Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro pasirengimas galimai branduolinei avarijai atominėje elektrinėje“.

2019 m. gruodžio 10 d. įvyko NVSC organizuotos civilinės saugos institucinio lygio funkcinės pratybos „Medicininės-karantininės kontrolės užtikrinimas esant ypač pavojingos užkrečiamosios ligos įtarimui orlaivyje, nusileidusiame VĮ Lietuvos oro uostų Vilniaus filiale“;

4.3. dalyvauta civilinės saugos mokymo kursuose, organizuojamuose Ugniagesių gelbėtojų mokykloje pagal PAGD direktoriaus 2014 m. rugsėjo 24 d. įsakymu Nr. 1-348 „Dėl Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Ugniagesių gelbėtojų mokyklos Civilinės saugos mokymo centro civilinės saugos mokymo programų patvirtinimo“ patvirtintas civilinės saugos mokymo programas;

4.4. 2019 m. gegužės 9–16 d. dalyvauta tarptautinėse NATO CMX 19 krizių valdymo pratybose;

4.5. dalyvauta Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamento prie Krašto apsaugos ministerijos organizuotuose seminaruose „Valstybės pasirengimas mobilizacijai, pilietiniam pasipriešinimui ir ginkluotai gynybai“;

4.6. atsižvelgiant į 2018–2020 metų valstybinio lygio civilinės saugos pratybų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2018 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. 1V-68 „Dėl 2018–2020 metų valstybinio lygio civilinės saugos pratybų plano patvirtinimo“, dalyvauta valstybinio lygio civilinės saugos pratybose:

- 2019 m. birželio 4 d. dalyvauta Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos organizuotose valstybinio lygio funkcinėse pratybose „Civilinės saugos sistemos subjektų veiksmams sprogus savadarbiams sprogmeniams su radioaktyviosiomis medžiagomis masinio susibūrimo vietoje“.

- 2019 m. spalio 1–4 d. dalyvauta valstybinio lygio civilinės saugos funkcinėse pratybose tema „Civilinės saugos sistemos subjektų veiksmams įvykus branduolinei avarijai atominėje elektrinėje, esančioje Baltarusijos Respublikos teritorijoje“;

4.7. pagal kompetenciją teiktos rekomendacijos sveikatos priežiūros įstaigoms, kitoms institucijoms, specialistams ir gyventojams ekstremaliųjų situacijų pasirengimo, planavimo, prevencijos, veiksmų, kurių būtina imtis susidarius ekstremaliajai situacijai, klausimais.

RSC, atsižvelgdamas į numatomą Baltarusijos atominės elektrinės (toliau – Baltarusijos AE) eksploatavimą ir stiprinant pasirengimą galimoms avarijoms:

- 2019 m. kovo 29 d. skaitė pranešimus Molėtų rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisijos (toliau – ESK) posėdyje;

- 2019 m. balandžio 10 ir 16 d. vedė radiacinės saugos mokymus Valstybės sienos apsaugos tarnybos aviacijos valdybos pareigūnams, atliekantiems radiacinę žvalgybą iš oro;

- 2019 m. gegužės 28 d. dalyvavo ir skaitė pranešimus Vilniaus miesto savivaldybės stalo pratybose „Vilniaus miesto savivaldybėje veikiančių civilinės saugos sistemos subjektų veiksmams galimos avarijos Astravo AE atveju“;

- 2019 m. birželio 6 d. organizavo ir vedė Vilniaus miesto savivaldybės darbuotojų radiacinės saugos mokymus;

- 2019 m. birželio 17 d. skaitė pranešimus Širvintų rajono savivaldybės ESK posėdyje;

- 2019 m. liepos 18 d. vedė mokymus PAGD žvalgybos grupėms apie antžeminės radiacinės žvalgybos dozės galios tyrimų ir ėminių atrinkimo metodikas;

- 2019 m. lapkričio 21 d. dalyvavo Europos Komisijos avarinės parengties pratybose ECUREX-2019;

- surengė susitikimus su 7 seniūnijų (Kalvelių, Buivydžių, Strūnaičio, Sarių, Pabradės, Magūnų, Mickūnų), patenkančių į skubių apsaugomųjų veiksmų zoną (30 km) nuo Baltarusijos AE, gyventojais, skaitė pranešimus ir pateikė dalomąją medžiagą apie veiksmus, kurių pirmiausia reikia imtis įvykus branduolinei avarijai;

- bendradarbiaujant su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija surengė susitikimus su Visagino rajono, Zarasų rajono ir Ignalinos rajono savivaldybių gyventojais tema „Branduolinės energetikos objektų poveikis gyventojų saugai ir aplinkai“.

RSC organizavo ir vedė mokymus, kurie buvo skirti įvertinti civilinės saugos sistemos pajėgų (priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų, policijos pajėgų, greitosios medicinos pagalbos įstaigų) pareigūnų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pasirengimą galimoms radiologinėms ar branduolinėms avarijoms:

- 2019 m. kovo 26 d. vedė radiacinės saugos mokymus Alytaus rajono greitosios medicinos pagalbos (toliau – GMP) stoties darbuotojams;

- 2019 m. gegužės 16 d. vedė Policijos pareigūnų radiacinės saugos mokymus;

- 2019 m. gegužės 21–23 d. vedė Valstybės saugumo departamento darbuotojų radiacinės saugos mokymus;

- 2019 m. birželio 10–13 d. vedė radiacinės saugos mokymus Vilniaus apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos 3-ios komandos pareigūnams;

- 2019 m. rugsėjo 23 d. vedė Vadovybės apsaugos departamento pareigūnų radiacinės saugos mokymus;

- bendradarbiavo rengiant ir 2019 m. spalio 17 d. dalyvavo bei vertino Kauno priešgaisrinės gelbėjimo valdybos civilinės saugos institucinio lygio stalo pratybas „Veiksmai branduolinės avarijos atveju“;

- 2019 m. lapkričio 21 d. vedė radiacinės saugos mokymus Vilniaus rajono GMP stoties darbuotojams.

RSC, bendradarbiaudamas su įstaigomis, kurių veikla susijusi su visuomenės sveikata, organizavo seminarus, posėdžius aktualiomis branduolinių ar radiologinių avarijų prevencijos temomis:

- 2019 m. balandžio 3 d. skaitytas pranešimas Vilniaus turizmo ir prekybos verslo mokyklos organizuotoje respublikinėje mokinių konferencijoje „Antiatominis pavasaris“;

- 2019 m. balandžio 26 d. skaitytas pranešimas konferencijoje „Pasirengimas avarijoms ir radiacinės saugos iššūkiai“;

- 2019 m. rugsejo 19 d. skaitytas pranešimas Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto Panevėžio teritoriniame skyriuje organizuotame seminare;
- 2019 m. lapkričio 7 d. organizuotas susitikimas ir skaityti pranešimai VšĮ Vilniaus kurčiųjų reabilitacijos centro nariams;

- 2019 m. lapkričio 27 d. organizuotas seminaras savivaldybių visuomenės sveikatos biurų ir NVSC departamentų darbuotojams radiacinės saugos ir pasirengimo galimos Baltarusijos AE avarijos klausimais;

- bendradarbiaujant su švietimo įstaigomis (universitetais, kolegijomis, bendrojo lavinimo mokyklomis) RSC organizuotos 4 ekskursijos.

RSC, bendradarbiaudamas su įstaigomis, kurių veikla susijusi su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, organizavo seminarus, posėdžius aktualiomis branduolinių ar radiologinių avarijų prevencijos temomis:

- bendradarbiavo rengiant ir 2019 m. gruodžio 18 d. dalyvavo bei vertino AB "Vilniaus metrologijos centras" stalo pratybas „Radioaktyviųjų šaltinių fizinė sauga“;

- bendradarbiavo rengiant ir 2019 m. gruodžio 23 d. dalyvavo bei vertino UAB "Polimaster Europe" pratybas „Radiologinių avarijų ir incidentų likvidavimas“.

RSC parengė ir atnaujino leidinius gyventojams ir darbuotojams aktualiomis radiacinės saugos temomis:

- parengė ir 2019 m. sausio 17 d. RSC interneto svetainėje patalpino plakatą „Kaip elgtis branduolinės avarijos atveju“;

- kartu su Tarptautine atominės energetikos inspekcija parengė visuomenei skirtus mokomuosius modulius „Kas yra jonizuojančioji spinduliuotė“ ir „Radiologinės ir branduolinės avarijos“ bei 2019 m. gegužės 31 d. paskelbė RSC interneto svetainėje;

- parengė informacinį lapelį apie skyd liaukės blokavimą jodu keturiomis kalbomis (lietuvių, lenkų, rusų, anglų);

- parengė ir 2019 m. gruodžio 31 d. RSC interneto svetainėje paskelbė informaciją gyventojams apie skyd liaukės apsaugą įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai.

NVSC teikė informaciją asmens sveikatos priežiūros įstaigoms „Dėl tymų prevencijos asmens sveikatos priežiūros įstaigose“; „Dėl tymų epidemiologinės situacijos Vilniaus apskrities teritorijoje“; „Dėl tymų epidemiologinės situacijos Vilniaus mieste“; „Dėl pacientų izoliavimo priemonių“.

NVSC parengė algoritmus – „Per orą plintančių infekcijų algoritmas, skirtas asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPĮ) registratūros darbuotojams“, „Per orą plintančių infekcijų algoritmas, skirtas ASPĮ šeimos gydytojams“, „Turėjusių sąlytį su įtariamu / sergančiu tymais pacientu asmenų algoritmas, skirtas ASPĮ registratūros darbuotojams“. NVSC interneto svetainėje paskelbtas „Įmonės veiksmų algoritmas, įtarus tymų atvejį“. Parengti algoritmai gyventojams, kaip elgtis jei jiems ar artimiesiems įtaria tymus ir kaip elgtis jei įtaria per orą plintančią užkrečiamąją ligą.

NVSC Alytaus departamento aptarnaujamoje teritorijoje 2019 m. nustatyti 3 cheminės taršos židiniai, iš jų vienu atveju paskelbta savivaldybės lygio ekstremalioji situacija. Visais atvejais buvo teikiama aktuali informacija institucijoms, gyventojams ir žiniasklaidai.

Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras (toliau – ULAC), atsižvelgdamas į užkrečiamųjų ligų epidemiologinę situaciją, ypatingai į 2019 m. tymų protrūkį Lietuvoje, didelį dėmesį skyrė komunikacijai su visuomene, asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistais:

- suorganizavo 5 seminarus (Klaipėdoje, Vilniuje, Šakiuose, Panevėžyje ir Šilalėje), į kurias įtraukė pranešimus apie tymų epidemiologinę situaciją šalyje ir Europos regione bei jų prevenciją;

- suorganizavo Nacionalinę užkrečiamųjų ligų konferenciją, kurioje buvo įtrauktas pranešimas apie tymų epidemiologinę situaciją šalyje ir Europos regione bei jų prevenciją;

- pagal poreikį skaitė pranešimus Krašto apsaugos ministerijos, Valstybinės teismo medicinos tarnybos darbuotojams apie imunoprofilaktiką ir tymų situaciją Lietuvoje;

- įsteigė karštąją skiepų liniją, kurios dėka konsultavo gyventojus, asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistus;
- parengė tymų žemėlapi, kuriame nuolatos atnaujino informaciją apie sergamumą tymais Lietuvoje;
- parengė viešą paskaitą apie tymų situaciją ir jų prevenciją, kuri ULAC internetiniame puslapyje peržiūrėta 971 kartą;
- Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje suorganizavo viešą diskusiją visuomenei „Viskas apie tymus“;
- suorganizavo vaizdo transliaciją įvairių profesinių kvalifikacijų gydytojams tymų tema;
- dalyvavo Klaipėdoje parodoje „Sveikata 2019“, kurios metu gyventojai konsultuoti tymų klausimais;
- dalyvavo vakcinų nuo tymų, epideminio parotito ir raudonukės poreikio planavime, vertino vakcinų kiekį, koregavo išdavimą ASPĮ.

2019 m. gegužės 7 d. ESSC organizavo seminarą Pasaulio sveikatos organizacijos Tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių (2005 m.) įgyvendinimo Lietuvoje klausimais. Seminaro metu apžvelgtas Informacijos apie ekstremalias visuomenės sveikatai situacijas, keliančias tarptautinį susirūpinimą, rinkimo, vertinimo ir teikimo Pasaulio Sveikatos Organizacijai tvarkos aprašas, aptarti Tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių II priede pateikto sprendimų priėmimo dokumento taikymo pagrindai. Diskusijos metu apsvarstyti probleminiai klausimai dėl informacijos apie ekstremalias visuomenės sveikatai situacijas, keliančias tarptautinį susirūpinimą, vertinimo ir teikimo, aptarta nuolatinio tarpsektorinio bendradarbiavimo svarba.

5. Vykdamas Prevencijos plano 5 tikslą – organizuoti nustatytų galimų pavojų rizikos mažinimo priemones, 2019 m. buvo įgyvendintos šios priemonės:

5.1. vykdyta užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų epidemiologinė priežiūra. NVSC Lietuvos Respublikos vyriausiajam epidemiologui pateikė 10 apskričių sergamumo užkrečiamosiomis ligomis ataskaitų. ULAC parengė sergamumo užkrečiamosiomis ligomis metinę apžvalgą – 1 vnt.;

5.2. Organizuotos ir koordinuotos imunoprofilaktikos priemonės:

- 2019 m. NVSC departamentai ULAC pateikė 74 metines imunoprofilaktikos ataskaitas už administracines teritorijas;

- atlikta skiepavimo aprėpčių analizė, nustatytos ASPĮ, kuriose 2018 m. buvo stebimos nepakankamos skiepavimo aprėptys. Parengti 48 raštai ASPĮ ir savivaldybėms, vyko pasitarimai ASPĮ ir savivaldybėse (18 pasitarimų);

- parengtas Vilniaus apskrities skiepavimo aprėpčių didinimo planas;

- įgyvendinant Poliomielioto ir ūmių vangių paralyžių epidemiologinės ir laboratorinės priežiūros ir kontrolės veiksmų planą, parengti informaciniai dokumentai savivaldybėms ir savivaldybių visuomenės sveikatos biurams apie poliomielioto skiepų apimtis administracinėse teritorijose;

5.3. NVSC, gavęs iš apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos arba jai priklausančios priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos informacijos apie cheminio užteršimo židinio lokalizavimą ir (ar) likvidavimą vykdė visuomenės sveikatos priežiūros priemones, numatytas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. vasario 12 d. įsakyme Nr. V-209 „Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos ir jai pavaldžių institucijų veiksmų cheminio užteršimo atveju tvarkos aprašo patvirtinimo“ (organizavo laboratorinių tyrimų atlikimą; konsultavo visuomenės sveikatos saugos klausimais institucijas ir tarnybas, dalyvaujančias likviduojant cheminio užteršimo židinį, gyventojus; gavę laboratorinių tyrimų rezultatus, teikė išvadas dėl tolesnės objekto / teritorijos eksploatacijos; teikė informaciją ESSC ir kt.). NVSC departamentai 2019 m. ESSC pateikė 41 Cheminio užteršimo židinio tyrimo protokolą.

NVSC 2019 m. sausio 17 d. raštu Nr. (12 15.1.1 E)2-2157 „2019 metų cheminės taršos židinių suvestinės“ ESSC pateikė suvestinę informaciją apie 2019 metų cheminės taršos židinius;

5.4. NVSC departamentai pagal kompetenciją atliko 27 pavojingų objektų patikrinimus pagal Lietuvos Respublikos pavojingųjų objektų, kuriuose pavojingųjų medžiagų kiekiai prilygsta nustatytiesiems kvalifikaciniams kiekiams taikant žemesniojo ar aukštesniojo lygio reikalavimus ar

juos viršija, planinių patikrinimų 2019 metais grafika. Taip pat, NVSC 2019 m. gruodžio 16 d. raštu Nr. (12 15.1.1 E)2-59717 suderino PAGD direktoriaus įsakymo „Dėl pavojingų objektų, kuriuose pavojingųjų medžiagų kiekiai taikant žemesniojo ar aukštesniojo lygio reikalavimus prilygsta nustatytiesiems kvalifikaciniams kiekiams ar juos viršija, planinių patikrinimų 2020 metais grafiko patvirtinimo“ projektą.

6. Vykdamas Prevencijos plano 6 tikslą – informuoti visuomenę apie pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, 2019 m. buvo įgyvendintos šios priemonės:

6.1. NVSC pagal kompetenciją teikė rekomendacijas sveikatos priežiūros įstaigoms, kitoms institucijoms, specialistams ir gyventojams ekstremaliųjų situacijų pasirengimo, planavimo, prevencijos, veiksmų, kurių būtina imtis susidarius ekstremaliajai situacijai, klausimais. NVSC per 2019 metus nuolat informavo visuomenę, specialistus bei suinteresuotas institucijas apie epidemiologinę situaciją bei epidemijų padedančias išvengti priemones. 2019 m. informuojant visuomenę suteikti 87 interviu, parengti 66 pranešimai spaudai apie priemones, kurių reikia imtis esant epidemijai, parengti 46 raštai savivaldybėms, suorganizuotos 25 viešos diskusijos.

ULAC 2019 m. parengė 307 informacinius pranešimus spaudai apie epidemiologinę situaciją Lietuvoje, užkrečiamųjų ligų grėsmių monitoringo rezultatus, užkrečiamųjų ligų grėsmes Europoje bei pasaulyje. Taip pat teikė informaciją žiniasklaidai (344 interviu televizijai, radijui, spaudai), specialistams;

6.2. NVSC pagal kompetenciją teikė rekomendacijas sveikatos priežiūros įstaigoms, kitoms institucijoms, specialistams ir gyventojams ekstremaliųjų situacijų pasirengimo, planavimo, prevencijos, veiksmų, kurių būtina imtis susidarius ekstremaliajai situacijai, klausimais. NVSC per 2019 metus nuolat informavo visuomenę, specialistus bei suinteresuotas institucijas apie priemones, kurių reikia imtis gresiant cheminei taršai. 2019 m. informuojant visuomenę suteikta 11 interviu bei parengta 12 pranešimų spaudai apie priemones, kurių reikia imtis esant cheminei taršai.

ESSC specialistai, siekdami informuoti visuomenę apie veiksmus, kurių reikia imtis esant cheminei taršai, 2019 m. parengė gaires ir infografiką „Kaip elgtis gyvsidabrio išsiliejimo atveju“, taip pat parengė infografiką tema „Kaip elgtis esant cheminei taršai“;

6.3. Informacija apie ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių vykdymą skelbiama ESSC interneto svetainėje <http://essc.sam.lt/lt/ekstremaliuju-situaciju-p-f86x.html>.